Lietas arhīva Nr. C-4048-17/3
ECLI:LV:RPPT:2017:1213.C68404817.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2017.gada 13.decembrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese I.Ramane
izskatīja rakstveida procesā civillietu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" maza apmēra prasībā pret Indru Punku par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

2017.gada 9.jūnijā SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" (turpmāk – prasītājs), pamatojoties uz Civillikuma 863.p., 1071.p., 1587.p., 1716.p., 1759.p., 1765.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septīto daļu, Ministru kabineta noteikumu Nr. 1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maks par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" un noteikumiem Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu" cēla tiesā prasību pret Indru Punku (turpmāk – atbildētāja) par parāda un līgumsoda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs apsaimnieko dzīvojamo māju Rīgā, Līvciema ielā 10.

Pamatojoties uz Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas ierakstiem atbildētājai ir reģistrētas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/.

2007.gada 30.jūlijā puses noslēgušas Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas apsaimniekošanas līgumu.

2014.gada 6.oktobrī prasītājs un atbildētāja noslēdza Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumu dzīvokļa īpašniekam (fiziskai personai) Nr.6-13/7564. Līguma priekšmetā tika noteikts, ka prasītājs veic dzīvojamās mājas Rīgā, Līvciema ielā 10, kopīpašumā esošās daļas (obligāti veicamās un citas pārvaldīšanas darbības, tai skaitā, bet ne tikai – nodrošinot remontdarbus un starpniecības pakalpojumus), un atbildētāja apņemas segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus (obligātos izdevumus un citus ar dzīvojamās mājas pārvaldīšanu saistītos izdevumus) proporcionāli dzīvokļa īpašuma platībai 74,2m^2.

Prasītājs vienmēr un pilnā apmērā pildījis savas saistības pret atbildētāju, rēķini atbildētājai izsniegti pastāvīgi, nekādi šķēršļi lietot īpašumā esošo dzīvokli nav likti, taču atbildētāja nav pilnā apmērā segusi pārvaldīšanas izdevumus un nav pilnā apmērā norēķinājusies par saņemtiem komunālajiem pakalpojumiem. Tā rezultātā no 2015.gada 4.aprīļa līdz 2017.gada 31.maijam izveidojies parāds 756,25 *euro*. Par laiku no 2015.gada aprīļa līdz 2017.gada 31.maijam aprēķināts līgumsods, kas nav lielāks par 10% no parāda.

Prasībā lūgts piedzīt no atbildētājas parādu 756,24 *euro*, līgumsodu 52,40 *euro*, un tiesas izdevums, kā arī atzīt prasītāja tiesības saņemt 6% par laiku līdz sprieduma izpildei, norādot, ka nevēlas uzklausīšanu tiesas sēdē.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta noteikumiem, 2016.gada 6.jūnijā atbildētājai uz deklarētās dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts, nosakot rakstveida paskaidrojuma iesniegšanas termiņu līdz 2016.gada 6.jūlijam. Noteiktajā termiņā, ne arī līdz civillietas izskatīšanas dienai atbildētāja paskaidrojumu tiesā nav iesniegusi. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu paziņojums par lietas izskatīšanu rakstveida procesā prasītājam uz juridisko adresi un atbildētājai uz deklarētās dzīvesvietas adresi nosūtīts 2017.gada 21.septembrī, līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1} panta otrās daļas noteikumiem uzskatāms, ka lietas dalībniekiem paziņots lietas izskatīšanas datums rakstveida procesā. Civilprocesa likuma 250.^{26} pantā noteiktie priekšnoteikumi lietas izskatīšanai tiesas sēdē nav konstatēti.

Motīvu daļa

Pārbaudot lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējot prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa uzskata, ka prasība nav pamatota ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 250.^{18} panta pirmā daļa nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļā paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Kā vairākkārt norādījis Augstākās tiesas Civillietu departaments, pēc vispārēja noteikuma civilprocesā strīds vienmēr saistās ar noteiktām civiltiesiskām interesēm, kuru dēļ puse vai lietas dalībnieks ir ieinteresēts tiesai pierādīt tos faktiskos apstākļus, uz kuriem tiek pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi. Prasītājs cenšas panākt tā tiesiskā stāvokļa, kāds pastāvēja prasības celšanas laikā, grozīšanu, turpretim atbildētājs to nevēlas, jo viņam prasības iesniegšanas brīdī pastāvošie faktiskie apstākļi ir labvēlīgi. Tādējādi *onus probandi* (pierādīšanas pienākums) vispirms gulstas uz prasītāju, kurš griežas tiesā ar lūgumu aizsargāt aizskartās tiesības. Līdz brīdim, kamēr prasītājs nav pierādījis prasību (savu prasījumu pamatotību), atbildētājam nekas nav jāpierāda, viņš var prasību noliegt bez jebkādiem pierādījumiem. Pierādīšanas pienākums atbildētājam rodas ar to brīdi, kad prasītājs ir pierādījis savu prasību. Respektīvi, gadījumā, kad savu prasību nespēj pierādīt prasītājs, tiesai nav pamata pierādīšanas pienākumu pārlikt uz atbildētāju, liekot pēdējam pierādīt iebildumu pamatotību (*http://at.gov.lv/files/uploads/files/8_Vesture/JV17_Bukovskis.pdf*).

Turklāt, tā kā puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā (*Civilprocesa likuma 10.pantu*), tad pušu strīdīgās attiecības tiesai jāizvērtē pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls, kuru tā pārbauda un novērtē (*Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235.lpp.*).

Lai gan atbildētāja nav izmantojusi savas Civilprocesa likuma 250.[23] pantā paredzētās tiesības – nav sniegusi paskaidrojumus, ceļot iebildumus pret prasību un tās pamatotību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu, tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Turklāt kā tas no teikt likuma „Par tiesu varu" pirmā panta otrajā daļā, tiesnesis ir pakļauts likumam. Tādējādi tiesai jāvērtē celtās prasības pamatotība un atbilstība likumam.

Likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50.panta septītajā daļā noteikts, ka pašvaldības pienākums ir pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

Prasības pieteikumam pievienotais 2011.gada 5.jūlija dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr.RD-11-910-lī apstiprina, ka SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" uz līguma pamata apņēmies apsaimniekot Rīgas pilsētas pašvaldības īpašumā, valdījumā vai pārvaldīšanā esošos nekustamos īpašumus, tajā skaitā daudzdzīvokļu māju Rīgā, Līvciema ielā 10.

Atbilstoši Civillikuma 1402.panta noteikumiem, saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Lietas materiāliem pievienotā zemesgrāmatas izdruka apstiprina, ka Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.100000115698 4, kadastra numurs /numurs A/, atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese A/, pamatojoties uz 2006.gada 24.janvāra pirkuma līgumu.

Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta noteikumiem dzīvokļa īpašnieka pienākums ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus, norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu (piemēram, apkure, aukstais ūdens, kanalizācija, sadzīves atkritumu izvešana). Savukārt šī likuma 13.panta pirmā daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram sedz uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos izdevumus obligāti veicamo dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai, kā arī dzīvokļu īpašnieku kopības noteikto atlīdzību pārvaldniekam par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, ja tāda paredzēta dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumā.

Prasības pieteikumam pievienotais dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgums Nr.6-13/7564 (turpmāk – līgums) apstiprina, ka prasītājs un atbildētāja nodibinājuši tiesiskās attiecības, uz kuru pamata īpašniekam no 2014.gada 6.oktobra radies pienākums maksāt par mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu, kā arī saņemtajiem pakalpojumiem, ne tikai uz likuma, bet arī līguma pamata.

Kārtību, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu nosaka Ministru kabineta 2005.gada 22.februāra noteikumi Nr.135 un 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu". Savukārt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksa tiek noteikta pamatojoties uz Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumiem Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu".

Tādējādi atbildētājai kā dzīvokļa Rīgā, /adrese/, īpašniecei uz likuma un līguma pamata ir pienākums norēķināties par saņemtajiem ar dzīvokļa lietošanu saistītajiem pakalpojumiem (komunālajiem) pakalpojumiem un mājas apsaimniekošanas izdevumiem.

Civillikuma 1587.pants nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumu. Tiesa atzīst, ka pušu noslēgtais dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgums atbilst Civillikuma prasībām, jo notikusi vienošanās par līguma būtiskajām sastāvdaļām. Līgums nav apstrīdēts un līdz ar to, kā spēkā esošs tas ir saistošām abām līgumslēdzējām pusēm.

Saskaņā ar līguma 5.1.punktu atbildētājai ir jāveic maksājumus atbilstoši prasītāja izrakstītajiem rēķiniem līdz rēķinā norādītajam datumam. Kā arī līguma 5.1.punktā paredzēts, ka maksa par mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu maksājama apsaimniekotājam vienlaikus ar maksu par saņemtajiem pakalpojumiem. Atbilstoši līguma 5.2.punkta noteikumiem dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksa noteikta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Lietas materiāliem pievienotais prasības summas aprēķins apliecina, ka atbildētāja nav veikusi prasītāja sniegto pakalpojumu samaksu atbilstoši līguma noteikumiem. Tādējādi konstatējams, ka atbildētāja ir pieļāvusi Civillikuma 1652.panta 3.punktā noteikto parādnieka nokavējumu. Vienlaicīgi tiesa konstatē, ka, lai gan ar nokavējumu atbildētāja ir veikusi prasītāja sniegto pakalpojumu apmaksu.

Atbildētāja tiesai nav iesniegusi ziņas par faktiem, kas dotu pamatu apšaubīt prasītāja apgalvojumu, ka atbildētājai bija nodrošināta iespēja saņemt ar dzīvokļa uzturēšanu un apsaimniekošanu saistītos pakalpojumus, kā arī ziņas, kas dotu pamatu apšaubīt veiktā aprēķina atbilstību faktiski sniegtajiem un saņemtajiem pakalpojumiem. Turklāt atbildētāja nav iesniegusi arī tādas ziņas, kas dotu pamatu atzīt, ka parāda aprēķins būtu veikts neatbilstoši sniegto pakalpojumu kvalitātei. 2017.gada 18.janvāra rēķins Nr.22416599/01991 un 2017.gada 16.maja rēķins Nr.22416599/05991 apstiprina prasītāja saistību izpildi – rēķina izsniegšanu.

Prasībā lūgts piedzīt no atbildētājas parādu par laiku no 2015.gada 4.aprīļa līdz 2017.gada 31.maijam. Atbilstoši prasītāja iesniegtajam piedzenamās summas aprēķinam par laiku no 2015.gada aprīļa līdz 2017.gada jūnijam prasītājs sniedzis atbildētājai pakalpojumus kopā par 3407,87 *euro*. Šajā pašā aprēķinā prasītājs norādījis, ka attiecīgajā laika periodā atbildētāja veikusi maksājumus kopumā 3633,07 *euro* apmērā.

Kā jau norādīts iepriekš atbildētāja ir pieļāvusi saistību izpildes nokavējumu, prasītāja izsniegtos rēķinus apmaksājot neievērojot līgumā noteikto termiņu. Pastāvot šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasītājam radies tiesisks pamats piemērot līgumā paredzētās līgumiskās sankcijas.

Līguma 5.6.punktā noteikts, ka maksājuma kavējuma gadījumos par katru nokavēto dienu, maksājami nokavējuma procenti 0,1% apmērā no kavētā maksājuma summas.

Lai gan līgumā par maksājumu kavējumu puses vienojušās par kavējuma procentiem, vērtējot to tiesisko dabu, tiesa atzīst, ka līguma 5.6.punktā noteiktie kavējuma procenti atbilst Civillikumā paredzētā līgumsoda saturam.

Civillikuma 1716.panta pirmajā daļā likumdevējs noteicis, ka līgumsods ir pamet̄ums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā). Attiecīgi līguma 5.6.punktā noteiktie nokavējuma procenti paredzēti tieši par atbildētājas maksājuma saistības neizpildi līgumā noteiktajā termiņā.

Turklāt apstākli, ka līguma 5.6.punktā puses vienojušās par līgumsoda institūtam atbilstošām atbildētājas saistību neizpildes tiesiskajām sekām, apstiprina arī tas fakts, ka pats prasītājs prasībā lūdzis piedzīt no atbildētājas līgumsodu, atsaucoties uz Civillikuma 1716.pantu, nevis līgumiskos procentus.

Prasības pieteikumā norādīts, ka par laiku no 2015.gada 4.aprīļa līdz 2017.gada 31.maijam aprēķināts līgumiskos 52,40 *euro* apmērā un ka nokavējuma procenti aprēķināti saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu un tie nav lielāki par 10 % no pamatparāda.

Savukārt no paša prasītāja iesniegtā prasības summas aprēķina izriet, ka laikā no 2015.gada aprīļa līdz 2017.gad jūnijam „*kavējuma nauda*" (līgumsods) aprēķināta 588,25 *euro* apmērā. No prasības summas aprēķina redzams, ka „*kavējuma nauda*" aprēķināta neievērojot Civillikuma 1716.panta trešās daļas prasības, kas nosaka, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Konkrētajā gadījumā līgumsoda aprēķins 10% apmērā ierobežojams attiecībā uz katrā ikmēneša rēķinā aprēķināto summu par attiecīgajā laika

periodā sniegtajiem pakalpojumiem, nevis no neapmaksāto rēķinu kopsummas.

Šo Civillikuma 1716.panta trešajā daļā noteikto imperatīvo prasību prasītājs savā aprēķinā nav ievērojis. Kā redzams no prasības summas aprēķina „*kavējuma nauda*" aprēķināta pārsniedzot 10%. Piemēram, „*kavējuma nauda*" 2016.gada augustā aprēķināta 86,82 *euro*, lai gan 2016.gada jūlijā sniegto pakalpojumu maksa aprēķināta 65,48 *euro*.

Lai gan atbildētāja nav apstrīdējusi „*kavējuma naudas*" aprēķina pamatotību, tiesa nevar atstāt bez ievērības prasību pamatojošu apstākļi, kas ir tiesā pretrunā ar likumu.

Kā jau norādīts iepriekš atbildētāja parāda aprēķina periodā veikusi maksājumus 3633,07 *euro* apmērā. Atbildētājas veiktos maksājumus prasītājs daļēji novirzījis pamatparāda samaksai un daļēji „*kavējuma naudas*" samaksai. Šādu prasītāja rīcību tiesai jāatzīst par neatbilstošu normatīvajam regulējumam.

Civillikuma 1843.pants likuma redakcijā, kas spēkā no 2014.gada 1.janvāra, nosaka, ja kāds samaksā tikai daļu no sava parāda, tad viņa maksājumu vispirms ieskaita vēl nenomaksātos procentos, pēc tam kapitāla dzēšanai un tikai pēc tam līgumsoda dzēšanai, ja vien kreditors nav bijis ar mieru pieņemt maksājumu tieši tikai uz kapitāla rēķinu un par to kvitējis. Citāda vienošanās par līgumsoda dzēšanas kārtību nav spēkā.

Lai gan Līguma 5.7.punktā noteikts, ka maksas par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, kā arī maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa lietošanu, daļējas samaksas gadījumā, maksājums tiek sadalīts proporcionāli parāda sadalījumam pa pakalpojuma veidiem, tiesa atzīst, ka līguma 5.6.punktā paredzētā „*kavējuma nauda*" nav atzīstama par pakalpojumu. Pastāvot šādiem apstākļiem atbildētājas veiktie maksājumi bija ieskaitāmi prasītāja sniegto dzīvojamās mājas apsaimniekošanas pakalpojumu un ar dzīvokļa lietošanu saistīto pakalpojumu pilnīgai apmaksai un tikai pēc tam „*kavējuma naudas*" (līgumsoda) samaksai.

Ievērojot iepriekš norādīto, vērtējot paša prasītāja iesniegtos pierādījumus saistībā ar pastāvošo tiesisko regulējumu, konstatējams, ka laikā no 2015.gada aprīļa līdz 2017.gada jūnijam prasītāja sniegtos pakalpojumus atbildētāja ir apmaksājusi pilnā apmērā (3633,07 *euro* (atbildētājas veikto maksājumu kopsumma) – 3407,87 *euro* (aprēķinātā maksa par pakalpojumiem) = 225,20 *euro*).

Pastāvot šādiem apstākļiem prasība daļā par pārvaldīšanas, apsaimniekošanas un saņemto komunālo pakalpojumu parāda piedziņu par laiku no 2015.gada 4.aprīļa līdz 2017.gada 31.maijam noraidāma kā nepamatota.

Tiesa neapšauba prasītāja līgumiskās tiesības aprēķināt un lūgt piedzīt no atbildētājas līguma 5.6.punktā paredzēto līgumsodu. Tomēr ievērojot Civilprocesa likuma 192.pantā noteikto, un to, ka atbildētājas veiktie maksājumi (maksājumi, kas pārsniedz aprēķināto pakalpojumu summu 225,20 *euro*) pārsniedz prasībā norādītā piedzenamā līgumsoda apmēru, prasība daļā par līgumsoda par laiku no 2016.gada 2.janvāra līdz 2017.gada 31.maijam 52,40 *euro* apmērā piedziņu noraidāma kā nepamatota.

Rezolutīvā daļa

Vadoties no Civilprocesa likuma 8., 97., 190., 250.^{25} panta, tiesa

n o s p r i e d a:

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks" maza apmēra prasību pret Indru Punku par naudas piedziņu noraidīt pilnīgi.

Spriedumu 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Pilna sprieduma sastādīšanas datums 2017.gada 13.decembris.

Tiesnese I.Ramane